

કેન્દ્રિય બજેટ 2018-'19 : એક ઝલક

સામાન્ય રીતે વિશ્વના દરેક દેશ પોતાના દેશના સુચારુ વહીવટ અને વિકાસ માટે કેટલીક આર્થિક નીતિઓ અમલમાં મુકતાં હોય છે જેવીકે નાણાકીય નીતિ, રાજકોષીય નીતિ વગેરે. આપણા ભારત દેશે પણ આ બંને નીતિ અમલમાં મુકેલી છે. નાણાકીય નીતિનું ઘડતર અને અમલીકરણ દરેક દેશની મધ્યસ્થ બેંકને સોંપવામાં આવે છે જ્યારે રાજકોષીય નીતિ અમલમાં મૂકવા માટે સરકાર પાસે રહેલું સાધન એ તેનું બજેટ અંદાજપત્ર છે તેથી રાજકોષીય નીતિને બજેટનીતિ પણ કહેવામાં આવે છે.

દરેક રાષ્ટ્રના બજેટનું તે રાષ્ટ્રના વિકાસમાં આગવું યોગદાન હોય છે. તેમાં પણ ભારત જેવા મિશ્ર અર્થતંત્રવાળી આર્થિક પ્રવૃત્તિ ધરાવતા દેશમાં અંદાજપત્રનું મહત્વ દેશનાં વિકાસને ધ્યાનમાં લઈને તૈયાર કરાતું હોવાથી અગત્યનું સ્થાન ધરાવે છે. ભારતના બજેટને ભારતના બંધારણની કલમ 112 અનુસાર “વાર્ષિક નાણાકીય નિવેદન” તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. આવનાર વર્ષ માટે સરકાર દ્વારા જાહેર ખર્ચ અને આવક મેળવવા માટે સંસદ સમક્ષ જે અંદાજો મુકવામાં આવે છે તેને બજેટ કહેવામાં આવે છે. આ લેખ માં બજેટ 2018-'19ના વર્ષની કેટલીક અગત્યની બાબતો મુકવામાં આવી છે.

સામાન્ય રીતે બજેટ જે પક્ષે રજૂ થાય તે પક્ષનાં સભ્યો બજેટ ઉત્તમ છે, અર્થતંત્રને વેગવંતુ બનાવનાર છે, ગરીબોને લાભદાયી છે, વગેરે જણાવતા હોય છે જ્યારે વિરોધ પક્ષનાં સભ્યો બજેટને દિશાવિહીન, સામાન્ય માણસ માટે અર્થહીન, નિરાશાવાદી વગેરે કહેતા હોય છે. પણ વાસ્તવમાં આ બજેટ છે શું? બજેટ કળા છે કે વિજ્ઞાન? સરકાર નક્કી કરે કે સામાન્ય વ્યક્તિ મહેનત મજૂરી કરી કમાણી કરે, તેને તેમાંથી કેટલું વાપરવા દેવું, ક્યારે કેટલું આપવું એનું આયોજન કરવું એ કળા કહેવાય અને સમાજમાં લોકો પાસેથી વિવિધ ટેકસ, સેસ વસૂલ કરી લોકોના ખિસ્સાં ખાલી કરવા એ વિજ્ઞાન કહેવાય.

સામાન્ય રીતે બજેટમાં શું આવશે તે તો ફક્ત નાણામંત્રી અને અર્થશાસ્ત્રનાં નિષ્ણાંતો તથા મંત્રાલયનાં સર્વોચ્ચ હોદ્દેદારો જ જાણતા હોય છે જો નાણાં મંત્રાલય અને વહીવટી મંત્રાલય વચ્ચે બજેટના કોઈ મુદ્દે વિવાદ થાય તો તે પ્રશ્ન કેબિનેટમાં ચર્ચાય છે, અને તેનો આખરી નિર્ણય કેબિનેટમાં થાય છે. કેબિનેટની મંજૂરી મળ્યા બાદ જ સંસદમાં રજૂ થાય છે સંસદમાં મંજૂરી મળ્યા બાદ રાષ્ટ્રપતિ રેકટીફાઈડ કરે છે મંજૂરી વિના સરકાર તેમાંથી કોઈ પણ પ્રકારનો ખર્ચ કરી શકે નહીં. આપણા દેશમાં બજેટની ગોપનીયતા રખાય છે .

બજેટ શબ્દથી આપણે સૌ વાકેફ જ છીએ જેમ કૌટુંબિક બજેટ હોય છે. જેમાં ઘરના સભ્યો પ્રથમ આવકની ગણતરી કરીને પછી ક્યાં કેટલો ખર્ચ કરવો તે નક્કી કરે છે એવી જ રીતે સરકારનું બજેટ હોય છે જેમાં સરકાર પ્રથમ ખર્ચની ગણતરી કરીને એ ખર્ચને પહોંચી વળવા ક્યાંથી, કેવી રીતે આવક મેળવવી તે નક્કી કરે છે.

આપણા દેશમાં ગયાં વર્ષ સુધી સામાન્ય બજેટ અને રેલ્વે બજેટ એમ બે અલગ અલગ પ્રકારના બજેટ તૈયાર કરવામાં આવતા હતા અને તે 28 ફેબ્રુઆરીના રોજ રજૂ કરવામાં આવતાં હતા. પરંતુ આ વર્ષે આ પ્રણાલીમાં બદલાવ લાવવામાં આવ્યો છે બે અલગ અલગ બજેટના બદલે બન્નેનું ભેગું એક જ બજેટ તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. હવે આપણે વર્ષ 2018-'19ના કેન્દ્રિય બજેટ વિષે માહિતી મેળવવીએ.

વર્તમાન નાણાંમંત્રીશ્રી અરુણ જેટલીએ ગત 1 ફેબ્રુઆરી, 2018ના રોજ સવારે 11 વાગ્યે લોકસભામાં વર્ષ 2018-'19 માટે દેશનું 88મું બજેટ રજૂ કર્યું હતું. આ બજેટ GST બાદનું કેન્દ્ર સરકારનું પ્રથમ બજેટ છે. આ કેન્દ્રિય બજેટ 2018-'19ની મુખ્ય વિશેષતાઓ, જોગવાઈઓ અને તેની થનારો અસરો નીચે મુજબ છે,

- કેન્દ્રિય બજેટ 2018-'19નું કુલ ખર્ચ 24.42 લાખ કરોડ રૂ. અંદાજવામાં આવ્યું છે અને કુલ આવક 15.16 લાખ કરોડ રૂ. અંદાજવામાં આવી છે જેમાંથી 12.27 લાખ કરોડ રૂ. આવક કરવેરાની આવક અને 2.88 લાખ કરોડ રૂ. આવક કરવેરા સિવાયની આવક હશે.
- વર્ષ 2018-'19 દરમિયાન મહેસૂલી ખાધ 4.38 લાખ કરોડ રૂ. જેટલી અંદાજવામાં આવી છે તથા નાણાંકીય વર્ષ 2018-'19 માટે રાજકોષીય ખાધનો અંદાજ, જે GDPના 3.5% થાય છે તે સરકારે 2018-'19 માટે રાજકોષીય ખાધને 3.3% સુધી લઈ જવાનો અંદાજ વ્યક્ત કર્યો છે અને રાજકોષીય ખાધ 5.95 લાખ કરોડ રૂ. અંદાજ છે. GSTની અંદાજીત આવક અને નોન-ટેક્સ રેવેન્યુ અપેક્ષા કરતાં નીચી રહેતા ખર્ચ ધારણાં કરતાં ઊંચો રહેતા ખાધમાં વધારો જોવા મળી રહ્યો હોવાનું જણાવાયું છે.
- આ બજેટમાં આવક વેરાના સ્લેબમાં કોઈ જ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો નથી. જેના કારણે વેતનદર વર્ગને નિરાશા સાંપડી છે પરંતુ પગારદાર વર્ગને રાહત આપવા રૂ.40,000 ના સ્ટાન્ડર્ડ ડિડકશનની જાહેરાત કરવામાં આવી છે અને બીજી તરફ ટ્રાન્સપોર્ટ એલાઉન્સ અને મેડીકલ રીએમ્બર્સમેન્ટની સુવિધા રદ કરવામાં આવી છે અત્યારસુધી રૂ.15,000 સુધીના મેડીકલ બિલ અને રૂ.19,000 સુધીના ટ્રાન્સપોર્ટ એલાઉન્સ પર ટેક્સમાં આપવામાં આવેલી છૂટછાટ પાછી ખેંચવામાં આવી હોવાથી રૂ. 40,000 સુધીનું સ્ટાન્ડર્ડ ડિડકશન જાહેર થયું હોવા છતાં વેતનદાર વર્ગને માત્ર રૂ.5,800 પર જ વેરાકીય છૂટછાટ મળશે. જો કે કોને કેટલો વેરાકીય લાભ મળશે તે હકીકત તો કરદાતા ક્યાં સ્લેબમાં આવે છે તે બાબત પર નિર્ભર રહેશે. તેમ છતાં એટલું કહી શકાય કે 5 ટકા સ્લેબમાં આવનારને રૂ.290, 20 ટકા સ્લેબમાં આવનારને રૂ.1,160 અને 30 ટકા સ્લેબમાં આવનારને રૂ.1,740 નો લાભ થશે. જોકે વાર્ષિક પાંચ લાખ સુધીની આવક ધરાવનારને બાદ કરતા બાકીનાને આ લાભ મળશે નહીં.

આવકવેરા પરના આરોગ્ય અને શિક્ષણના સેસના દરને 3% થી વધારીને 4% કરવામાં આવ્યો છે આ બંને સેવાઓ પાછળ હવેથી વધુ નાણાં ખર્ચવાનું થવાથી સામાન્ય માણસનો ખર્ચ વધી જશે. આની સામે રૂ.

40,000 ના સ્ટાન્ડર્ડ ડિડકશનના કારણે સરકાર 8000 કરોડ રૂ. ગુમાવશે. એની સામે સરકાર સેસ 3% થી વધારીને 4% કરશે જેથી સરકારનો 11,000 કરોડ રૂ. ની આવક ઊભી કરવાનો અંદાજ છે

- સિનિયર સીટીઝન વ્યક્તિઓ માટે બેંક ડિપોઝીટ પર વ્યાજની આવકમાં મુક્તિની મર્યાદા રૂ.10,000 થી વધારીને રૂ.50,000 કરી દેવામાં આવી છે તથા ગંભીર માંદગી માટે ટેક્સ ડિડકશનના લાભ 1 લાખ સુધી કરવામાં આવ્યા છે આ ઉપરાંત સિનિયર સીટીઝન વ્યક્તિઓ માટેની 8% વ્યાજ આપતી LIC ની 'વયવંદના' સ્કીમમાં રોકાણ મર્યાદા 7.5 લાખ રૂ. થી વધારી 15 લાખ રૂ. કરવામાં આવી છે. સામાન્ય રીતે વૃદ્ધોની આવકનો મુખ્ય સ્ત્રોત વ્યાજ જ હોય છે તેથી તેમને પહેલા કરતા વધારે ફાયદો થશે અને વડીલો માટે ફિક્સ ડીપોઝીટમાં રોકાણ આકર્ષક બનશે.
- 1 વર્ષ કરતા વધારે મુદત અને 1 લાખ રૂ. થી વધારે આવક પર 10% ના દરે લોંગ ટર્મ કેપિટલ ગેઈન ટેક્સ લગાવવામાં આવ્યો છે જેમાં રોકાણકારોને ઇન્ડેક્સેશનનો લાભ આપવામાં આવશે નહીં. જો કે 31 જાન્યુઆરી, 2018 સુધી થયેલા તમામ લાભ તેમાં ગણાશે નહીં. આના કારણે સામાન્ય રોકાણકારોને હવે લોંગ ટર્મ ઓછું રીટર્ન મળી શકશે. જેનાથી લોંગ ટર્મ રોકાણ ઘટશે.
- 250 કરોડ રૂ. સુધીના વાર્ષિક ટર્નઓવરવાળો કંપનીઓને ચૂકવવો પડતો કોર્પોરેટ ટેક્સ 30% થી ઘટાડીને 25% કરવામાં આવ્યો છે. સરકારના આ નિર્ણયને કારણે સરકારને આવકમાં 7000 કરોડ રૂ.નો ઘટાડો થશે.
- ફૂડ પ્રોસેસિંગ મંત્રાલયને 1400 કરોડની ફાળવણી કરવામાં આવી છે 100 કરોડ બિઝનેસવાળી ફાર્મર પ્રોડ્યુસર કંપનીઓને 5વર્ષ સુધી કોર્પોરેટ ટેક્સમાં છૂટ આપવામાં આવશે.
- પેટ્રોલ-ડીઝલ પર બેઝીક એક્સાઈઝ ડ્યૂટી રૂ. 2 પ્રતિ લિટરનો ઘટાડો કરવામાં આવ્યો છે અને રૂ. 6 ની એડીશનલ એક્સાઈઝ ડ્યૂટી રદ કરવામાં આવી છે પરંતુ આની સામે બીજી તરફ લિટરદીઠ રૂ. 8 નો હાઈવે રોડ સેસ લગાવીને ભાવને સરભર કરવામાં આવ્યો છે.
- દેશના રાષ્ટ્રપતિ, ઉપરાષ્ટ્રપતિ અને રાજ્યપાલના પગારમાં વધારો કરવામાં આવ્યો છે. રાષ્ટ્રપતિ માટે મહીને 5 લાખ રૂ., ઉપરાષ્ટ્રપતિ માટે 4 લાખ રૂ. અને રાજ્યપાલો માટે 3.5 લાખ રૂ. નો પગાર આપવાનું તથા સાંસદોના પગારમાં દર 5વર્ષે મોંઘવારીને અનુલક્ષી વધારો આપવાનું અને આ સિસ્ટમ 1 એપ્રિલ, 2018થી અમલી બનાવાનું જાહેર કરવામાં આવેલ છે
- મહિલા કર્મચારીઓ માટે EPF કપાત 8% કરવામાં આવી છે જે પહેલા 12% હતી આનાથી જે મહિલાઓનો પગાર ઓછો છે તેમના હાથમાં વપરાશ માટે વધારે રકમ આવશે જો કે આની વિપરીત અસર તેમના PF ફંડ પર પડશે.
મહિલા સ્વયં સહાય જૂથોને મળતી લોનની રકમ 75,000 કરોડ રૂ. કરવામાં આવી છે જે ગત વર્ષના બજેટમાં 42,500 કરોડ રૂ. જેટલી ફાળવાઈ હતી.
8 કરોડ ગરીબ મહિલાઓને મફત ગેસ કનેક્શન આપવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું છે.
- આ બજેટમાં સંરક્ષણ વિભાગ માટે 2,95,511.41 કરોડ ફાળવણી કરાઈ છે આ ફાળવણી ગયા વર્ષની તુલનામાં 7.81% વધુ છે.અને કુલ બજેટના 12.5% અને GDPના 1.57% છે જે વર્ષ 1962 બાદ અત્યારસુધી સૌથી ઓછી ફાળવણી રજૂ કરે છે.
- કૃષિક્ષેત્ર માટે -

- કૃષિધિરાણ 8.5 લાખ કરોડ રૂ. થી વધારી 11 લાખ કરોડ રૂ. કરવામાં આવ્યું છે.
 - ખેડૂતોને ખરીફ પાકના ઉત્પાદનખર્ચ કરતા દોઢ ગણો લઘુત્તમ ટેકાનો ભાવ આપવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે.
 - કૃષિબજાર અને ઇન્ફા ફંડ માટે 2000 કરોડ રૂ. ફાળવવા છે અને ડુંગળી, બટાકા અને ટામેટા જેવી કૃષિપેદાશો માટે 'ઓપરેશન ગ્રીન' હેઠળ 500 કરોડ રૂ. ની ફાળવણી કરાઈ છે.
 - કૃષિક્ષેત્રે સિંચાઈનું પાણી પૂરું પાડવા 1600 કરોડ રૂ. ફાળવાયા છે
- સામાજિક સુરક્ષા અને આરોગ્ય માટે આયુષ્યમાન ભારત પ્રોગ્રામ હેઠળ રાષ્ટ્રીય સ્વાસ્થ્ય વીમા યોજના માટે 1200 કરોડ રૂ.ની ફાળવણી કરાઈ છે જેમાં આરોગ્ય સુવિધા માટે 1.5 લાખ આરોગ્ય કેન્દ્રોની સ્થાપના કરાશે, 24 નવી મેડીકલ કોલેજો ખોલવામાં આવશે અને આ પ્રોગ્રામ હેઠળ ભારતના 10 કરોડ પરિવારોને વાર્ષિક 5 લાખ રૂ. નો આરોગ્ય વીમો આપવામાં આવશે. જેના ધ્વારા દેશની 40% વસ્તી એટલે કે 50 કરોડ લોકો કવર થશે.
- 600 કરોડ રૂ. ટીબીના દર્દીઓ માટે ફાળવવામાં આવશે. પ્રતિ દર્દીને દર મહીને 500રૂ. સહાય અપાશે વ્યવહારિક દ્રષ્ટિએ જોઈએ તો આ યોજનાના ઉદ્દેશની પ્રાપ્તિ માટે ફાળવવા 10 કરોડ પરિવાર માટે 5 લાખ રૂ.નો વીમો એટલે કુલ 50 લાખ કરોડ રૂ.નું વીમા કવચ પૂરું પાડવું પડશે જેની સામે ફાળવવામાં આવેલ રકમ ઘણી ઓછી લાગે છે.
- આ બજેટમાં ઇન્ફાસ્ટ્રક્ચર માટે 5.97લાખ કરોડ રૂ. ફાળવાયા છે જે ગયા બજેટમાં 3.96 લાખ કરોડ રૂ. હતા.
- ગ્રામીણ ઇન્ફાસ્ટ્રક્ચર માટે 14.34 લાખ કરોડ રૂ. ફાળવાયા છે જેમાંથી 3.17 લાખ કિ.મી. રોડ બનાવાશે, 1.88 કરોડ શૌચાલયો બનાવાશે અને રોજગાર સર્જન કરવામાં આવશે.
- 500 શહેરોમાં 19,428 કરોડ રૂ. ના ખર્ચે પાણીની સ્થિતિ સુધારવામાં આવશે.
- 99 શહેરોને સ્માર્ટસિટી બનાવવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે અને આ માટે 2.04લાખ કરોડરૂ. ફાળવાશે
- વડાપ્રધાન સૌભાગ્ય યોજના શરૂ કરવામાં આવશે જે માટે 16,000 કરોડ રૂ. ફાળવાશે. આ યોજના હેઠળ દરેક ગરીબના ઘરમાં વીજળીના જોડાણો અપાશે અને વર્ષ 2022 સુધીમાં દરેક ગરીબોને ઘર અપાશે. જે અંતર્ગત ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં 51 લાખ ઘર અને શહેરોમાં 37 લાખ ઘર બનાવાશે.
- ટેલીકોમ ઇન્ફ્રાના વિકાસ માટે 10,000 કરોડ રૂ. ફંડની જોગવાઈ કરાઈ છે 1 લાખ પંચાયતોને ઇન્ટરનેટ સાથે જોડવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે જેમાં 5 કરોડ ગ્રામીણક્ષેત્રને નેટ કનેક્ટિવિટી સાથે જોડવા માટે 5 લાખ હોટસ્પોટ બનાવવામાં આવશે.
- 5જી માટે IIT ચેન્નાઈમાં વિશેષ સેન્ટર ઊભું કરવામાં આવશે અને AI જેવી ટેકનોલોજી અપનાવવા માટે ટેકનોલોજી વિભાગને 3,073 કરોડ રૂ. ફાળવાયા છે.
- રેલ્વે માટે 1.48 લાખ કરોડ રૂ. ફાળવવામાં આવ્યા છે. જે અંતર્ગત સમગ્ર રેલ્વે નેટવર્કનું બ્રોડગેજમાં રૂપાંતર કરવામાં આવશે અને 25,000 થી વધુ સીડીવાળા દરેક સ્ટેશન પર એસ્કેલેટર્સ મુકવામાં આવશે તથા દરેક રેલવેસ્ટેશન અને ટ્રેનમાં વાઈ-ફાઈ અને સીસીટીવી મુકવામાં આવશે. 3600 કિ.મી.ના પાટા

બદલાશે, 4,267 માનવરહિત ફાટકો દૂર કરાશે. વડોદરામાં વિશેષ રેલવે યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરાશે. મુંબઈ રેલ્વેનું 11,000 કરોડ રૂ. થી વિસ્તરણ કરાશે.

- મેટ્રો પ્રોજેક્ટ માટે 14,265 કરોડ રૂ. ફાળવાયા.
- માર્ગ મંત્રાલય માટે 71,000 કરોડ રૂ. ફાળવાયા છે અને આખા વર્ષમાં 9,000 કિ.મી. ના હાઈવે બનાવવાનું લક્ષ્ય રખાયું છે.
- એટમિક એનર્જી વિભાગ માટે 13971.41 કરોડ રૂ. ફાળવાશે. જે ગત વર્ષ કરતા 5.75% વધુ છે.
- વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી મંત્રાલયને 12322.28 કરોડ ફાળવાશે. જે ગત વર્ષ કરતાં 6.1% વધારે છે.
- આયુર્વેદ અને યોગના વિકાસ માટે આયુષ મંત્રાલયને 1626.37 કરોડની ફાળવણી કરાઈ છે.
- દેશમાં કાયદો અને વ્યવસ્થા જાળવી રાખવા માટે ગત વર્ષ કરતા ગૃહ મંત્રાલયને 10.5% ના વધારા સાથે 92679.86 કરોડ રૂ. ફાળવાયા.
- એરપોર્ટ ક્ષમતા 5 ગણી વધારવાની હિમાયત કરવામાં આવી છે ઓથોરીટી ટર્મિનલ બિલ્ડિંગ પર 15,000 કરોડ રૂ. ખર્ચવામાં આવશે. 'ઉડાન' માટે 1,014 કરોડ રૂ. ફાળવવામાં આવ્યા છે.
- ગ્રામીણ આજીવિકા મિશન માટે 5,750 કરોડ રૂ. ફાળવાયા છે જે ગત વર્ષ 4,500 કરોડ રૂ. હતા.
- ગ્રામીણ આવાસ યોજના માટે 21,000 કરોડ રૂ. ફાળવાયા છે જે ગત વર્ષ 23,000 કરોડ રૂ. હતા.
- ગ્રામીણ અને આદિવાસી વિસ્તારોના વિકાસ માટે રાષ્ટ્રીય વાંસ મિશન યોજના હેઠળ 1,290 કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- શિક્ષણક્ષેત્ર માટે 85,010 કરોડ રૂ. ફાળવાશે. જેમાં 35,010 કરોડ રૂ. ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે અને 50,000 કરોડ રૂ. શાળાકીય શિક્ષણ માટે ફાળવાશે.
- SC-ST જાતિઓ માટે 95,744 કરોડ રૂ. ની ફાળવણી કરાશે. જેમાંથી SC જાતિ માટે 56,619 કરોડ રૂ. અને ST જાતિ માટે 39,135 કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- પશુપાલન માટે ઈન્ફ્રા ફંડ હેઠળ 10,000 કરોડ રૂ. અને ફિશરીઝ અને એક્વાકલ્ચર ડેવલપમેન્ટ માટે 10,000 કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- મહિલા અને બાળ કલ્યાણ મંત્રાલય માટે 24,700 કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- બેટી બચાઓ, બેટી પઢાઓ- યોજના માટે ૨૮૦ કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- મનરેગા યોજના માટે 38,500 કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- ટેક્સટાઈલ સેક્ટર માટે 7,148 કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- ડીઝીટલ ઈન્ડિયા પ્રોગ્રામ માટે 3,037 કરોડ રૂ. ફાળવાશે.
- ક્વીપ્ટોકરન્સીનો ઉપયોગ ગેરકાયદેસર જાહેર કરવામાં આવ્યો છે.
- વિનિવેશથી 80,000 કરોડ રૂ. એકત્ર કરવાનું લક્ષ્ય રખાયું છે વિનિવેશ માટે 24 કંપનીઓ પસંદ કરાઈ છે આ વર્ષે 72,500 કરોડ રૂ. નાં લક્ષ્યની તુલના સરકારને 1 લાખ કરોડ રૂ. મળવાની આશા છે. ત્રણ સરકારી વીમા કંપનીઓ-નેશનલ ઈન્સ્યોરન્સ, યુનાઈટેડ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યોરન્સ અને ઓરિએન્ટલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યોરન્સને વિલીન કરી એક કરાશે તે બાદ તેનું લિસ્ટિંગ કરાશે.

GST લાગુ થયા પછી સરકાર માટે ટેક્સ વધારવાનો વધુ અવકાશના રહેતા સરકારે શેર બજારમાં રોકાણકારો પર 10 % નો લોંગ ટર્મ કેપિટલ ગેઈન ટેક્સ નાખ્યો છે જ્યારે કેટલીક ચીજો પરની કસ્ટમ્સ ડ્યુટીમાં વધાર્યો કર્યો છે જેવી કે મોબાઈલ ફોન પરની ડ્યુટી 15% થી વધારી 20% કરાઈ છે જ્યારે ટીવી અને એક્સેસરીઝ પરની ડ્યુટી 15% કરાઈ છે.

બજેટ ની ઉપરની બાબતો જાણ્યા પછી આપણે એવું કહી શકીએ કે સામાન્ય બજેટ માં કૃષિ, ગ્રામીણ વિકાસ, સ્વાસ્થ્ય, શિક્ષણ, રોજગાર અને પાયાગત માળખાના ક્ષેત્રોને મજબુત કરવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું છે. બજેટમાં કોર્પોરેટ ટેક્સમાં ઘટાડો કરી કંપનીઓને ફાયદો આપવામાં આવ્યો છે. દુનિયાની સૌથી મોટી “આયુષ્માન ભારત” નામની સૂચિત નેશનલ હેલ્થ પ્રોટેક્શન સ્કીમ જાહેર કરવામાં આવી છે. નોકરિયાતોને નિરાશ કર્યા છે. કરવેરાના દરમાં કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો નથી. ૧૪ વર્ષ બાદ ફરીથી લોંગ ટર્મ કેપિટલ ગેઈન ટેક્સ નાખવામાં આવ્યો છે.

બજેટ ફક્ત જનતાને પ્રત્યક્ષ રીતે સાદગીથી જીવવાનું શીખવે છે દર વર્ષે રજુ થતું બજેટ માણસને પગ ઉપર ટટાર ઊભા રહેવાનું શીખવે છે. ભારતીય બજેટ માણસને હિંમતવાન અને બહાદુર બનવાની તક પૂરી પાડે છે. આપણે આશા રાખીએ કે બજેટમાં જે નાણા ફાળવાયા છે તે યોગ્ય રીતે યોગ્ય જગ્યાએ વપરાય.

સંદર્ભસુચિ:

- I. ગુજરાત સમાચાર (ન્યુઝ પેપર)- 2 ફેબ્રુઆરી, 2018
- II. સંદેશ-2 ફેબ્રુઆરી, 2018
- III. દિવ્ય ભાસ્કર-2 ફેબ્રુઆરી, 2018
- IV. The Economic Times-2 feb, 2018

Miss. Jignasha R. Vaghela

Assistant Professor

Dept. of Economics

Arts, Science & Commerce College

Dr. Sanjay Parmar

Assistant Professor

Dept. of Gujarati

Arts & Commerce College